

**LABAS VETERINĀRMEDICĪNISKĀS PRAKSES VADLĪNJAS
DZĪVNIEKA KLĪNISKĀS IZMEKLĒŠANAS UN DIAGNOZES UZSTĀDĪŠANAS
PAMATPRINCIPI**

IEVADS

Labas veterinārās prakses vadlīnijas “Dzīvnieka klīniskās izmeklēšanas un diagnozes uzstādīšanas pamatprincipi” (Vadlīnijas) ir izstrādātas, pamatojoties uz 2013. gada 10. septembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 768 “Prasības veterinārmedicīniskās prakses iestādēm un veterinārmedicīniskā pakalpojuma sniedzējiem, to reģistrācijas un reģistrācijas anulēšanas kārtība” 9.1. apakšpunktu, kas paredz, ka veterinārmedicīniskās prakses iestāde nodrošina labu veterinārmedicīnisko praksi atbilstoši Latvijas Veterinārārstu biedrības izstrādātajām vadlīnijām.

Vadlīnijas nosaka pamatprincipus, kā veterinārmedicīniskās prakses iestāde veic dzīvnieka klīnisko izmeklēšanu un diagnozes uzstādīšanu.

VADLĪNIJU IZSTRĀDĀTĀJS

Latvijas Veterinārārstu biedrība

VADLĪNIJU UZDEVUMI

- Noteikt pamatprincipus par dzīvnieka klīnisko izmeklēšanu un diagnozes uzstādīšanu;
- Sniegt informatīvu atbalstu veterinārārstiem par dzīvnieka klīnisko izmeklēšanu un diagnozes uzstādīšanu.

VADLĪNIJU MĒRĶIS

Vadlīniju mērķis ir veidot vienotu izpratni par dzīvnieka klīnisko izmeklēšanu un diagnozes uzstādīšanu, to ietvaros veicamajām darbībām, tādā veidā uzlabojot veterinārmedicīnisko aprūpi.

NORMATĪVIE AKTI

- Veterinārmedicīnas likums;
- Dzīvnieku aizsardzības likums;
- 10.09.2013. MK noteikumi Nr. 768 “Prasības veterinārmedicīniskās prakses iestādēm un veterinārmedicīniskā pakalpojuma sniedzējiem, to reģistrācijas un reģistrācijas anulēšanas kārtība”.

I VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

Katrai klienta konsultācijai un dzīvnieka izmeklēšanai (darbam ar klīnisko gadījumu) ir jāvelta konkrētai situācijai nepieciešamais laiks, kas parasti ietver šādas darbības:

- 1) klienta un dzīvnieka datu reģistrācijas un dzīvnieka identifikācijas;
- 2) anamnēzes ievākšanas, kas izpaužas kā saruna ar dzīvnieka īpašnieku vai turētāju;
- 3) dzīvnieka klīniskās izmeklēšanas;
- 4) diagnozes, -žu vai aizdomu diagnozes uzstādīšanas;
- 5) ja nepieciešams papildus izmeklējumu un ārstēšanas plāna nozīmēšanas un tā izskaidrošanas dzīvnieka īpašniekam vai turētājam.

Atkarībā no konkrētās situācijas minētie veterinārārsta darbības posmi var tikt modificēti un mainīti vietām, taču kāda posma pilnīga izlaišana var mazināt veterinārmedicīniskās aprūpes kvalitāti.

Veterinārārsts savā darbībā, pirmkārt, izmanto pierādījumus un zinātnē balstītu informāciju, ja tāda pastāv, un tikai tad vadās savā pieredzē balstītos pieņēmumos.

Visi iepriekš minētie veterinārārsta darbības soļi, kas tieši saistīti ar konkrētā klīniskā gadījuma risināšanu, īsi un konkrēti jādokumentē slimības vēsturē tādā veidā, kādu izmanto konkrētā veterinārmedicīniskās prakses iestāde.

Dzīvnieka īpašniekam/turētājam ir tiesības saņemt objektīvu un patiesu informāciju par viņam piederošā/pārraudzībā esošā dzīvnieka klīnisko stāvokli.

II KLĪNISKĀ IZMEKLĒŠANA

Labā veterinārā prakse ir balstīta uz šādiem pamatprincipiem, kas jāievēro, izpildot katru klīniskā darbības posmu:

1. Klienta un dzīvnieka datu reģistrācija, dzīvnieka/dzīvnieka grupas identifikācija

- 1.1. To veic pēc vienotiem principiem visiem klīniskajiem gadījumiem, kas tiek reģistrēti konkrētajā veterinārmedicīnas prakses iestādē, ietverot dzīvnieka pirmreizējo identifikāciju un citus galvenos kritērijus, kas nepieciešami, lai atkārtoti varētu identificēt dzīvnieku (pacientu) un sazināties ar dzīvnieka īpašnieku vai turētāju.
- 1.2. Veterinārmedicīniskās prakses iestāde informē klientu (īpašnieku, dzīvnieka turētāju) par nepieciešamību ievākt viņa personas datus un personas datu apstrādē ievēro attiecīgus personas datu aizsardzību regulējošos normatīvos aktus.

2. Anamnēzes ievākšana

- 2.1. Anamnēzes ievākšanas pamatā ir atklāta saruna starp veterinārārstu un dzīvnieka īpašnieku/turētāju. Sarunu vada un virza veterinārārsts, uzdodot nepieciešamos jautājumus. Veterinārārstam ir **pienākums** uzklaustīt dzīvnieka īpašnieku/turētāju un **tiesības** saņemt patiesu informāciju par dzīvnieka

stāvokli, iepriekš veikto ārstēšanu un citiem jautājumiem, kuri saistīti ar konkrēto klīnisko gadījumu.

- 2.2. Ja rodas pamatotas aizdomas par veterinārārsta norādījumu neievērošanu, (piemēram, nozīmētā ārstēšanas kursa nepildīšanu, būtisku anamnēzes datu slēpšanu vai pat tīšu maldināšanu) no dzīvnieka īpašnieka/turētāja puses, kā arī, ja pieprasītais darbs/palīdzība nav konkrētā veterinārārsta kompetencē vai pārkāpj veterinārā darba ētiku, veterinārārstam ir **tiesības** atteikties no turpmākas veterinārmedicīniskās aprūpes sniegšanas.

3. Dzīvnieka klīniskās izmeklēšanas veikšana

- 3.1. Veterinārārsts informē un izskaidro dzīvnieka īpašniekam/turētājam, kādas ir nepieciešamās izmeklēšanas procedūras un iespējamie rezultāti;
- 3.2. Dzīvnieka klīniskā izmeklēšana jāveic atbilstoši vispārpieņemtajiem un profesionālajiem veterinārmedicīnas standartiem, tai jābūt iespējami saudzīgi pret dzīvnieku;
- 3.3. Dzīvnieka klīniskā izmeklēšana jāveic visaptveroši, iespējami rūpīgi un detalizēti, ciktāl to pieļauj dzīvnieka klīniskais stāvoklis;
- 3.4. Kritiski smagā stāvoklī, kad jāglābj dzīvnieka dzīvība, neatliekamā medicīniskā palīdzība un cita veida manipulācijas var tikt veiktas bez iepriekšējas pilnīgas klīniskās izmeklēšanas. Šādā gadījumā anamnēzes ievākšana un dzīvnieka rūpīga klīniskā izmeklēšana tiek veikta pēc dzīvnieka stāvokļa stabilizācijas;
- 3.5. Specifisku, smagu procedūru laikā, kā arī tādu procedūru, kurām nepieciešams specifiskas telpas, iekārtas, aprīkojums, vai dzīvnieka narkotizēšana, un dzīvnieka īpašnieka/turētāja klātbūtne var būt traucējoša vai pat bīstama, veterinārārstam ir tiesības liegt dzīvnieka īpašnieka/turētāja atrasties pie dzīvnieka;
- 3.6. Veterinārārstam ir jāizvērtē specifisku izmeklēšanas procedūru ieguvums un risks un jāizskaidro tie dzīvnieka īpašniekam/turētājam.
- 3.7. Veterinārārstam, organizējot dzīvnieka izmeklēšanas procesu, ir jāizvērtē iespējamais savas un apkārt esošo cilvēku veselības apdraudējums, kā arī vides un citu dzīvnieku veselības apdraudējums, kā arī jārikojas tā, lai šāds apdraudējums nerastos vai būtu minimāls.

III DIAGNOZES VAI AIZDOMU DIAGNOZES UZSTĀDĪŠANA

1. Katra dzīvnieka klīniskās izmeklēšanas posms beidzas ar diagnozes vai vairāku diagnožu, vai aizdomu diagnozes vai vairāku aizdomu diagnožu uzstādīšanu, kas izriet no anamnēzē un klīniskajā izmeklēšanā iegūtajiem rezultātiem.
2. Veterinārārsts informē un izskaidro dzīvnieka īpašniekam/turētājam iegūtos klīniskās izmeklēšanas rezultātus un uzstādītās diagnozes vai aizdomu diagnozes un slimības prognozi.
3. Ja vien iespējams, diagnoze tiek balstīta uz faktiem un pierādījumiem, kas iegūti iespējami objektīvā un mūsdienīgā klīniskās izmeklēšanas procesā.

IV PAPILDUS IZMEKLĒJUMU UN ĀRSTĒŠANAS PLĀNA NOZĪMĒŠANA

1. Papildus izmeklējumu nepieciešamību nosaka veterinārārsts, balstoties uz šādiem principiem:
 - 1.1. papildus izmeklējuma rezultātam jādod ieguvums tālākajā diagnostikas procesā, proti, veterinārārsts jau provizoriski zina to, uz kādiem jautājumiem izmeklējuma rezultāti sniegs atbildes;
 - 1.2. konkrētā papildus izmeklējuma riska - ieguvuma izvērtējums ir pozitīvs.
2. Veterinārārsts izskaidro dzīvnieka īpašniekam/turētājam papildus izmeklējuma nepieciešamību, riskus un iegūstamos rezultātus.
3. Ja nepieciešams vai pēc dzīvnieka īpašnieka/turētāja pieprasījuma, veterinārārsts sagatavo un izsniedz dzīvnieka īpašniekam/turētājam rakstveida ārstēšanas plānu vai norādes par rekomendējamām darbībām (piemēram, norādes par brūču apkopšanu, nākamajām vizītēm, zālēm u.c.). Ja tiek izrakstītas recepšu zāles, tad informāciju par to lietošanu izsniedz rakstveidā, ja tiek noformēta papīra recepte, tā aizstāj informāciju par zāļu lietošanu.
4. Ārstēšanas plāna sastādīšanā iespēju robežās jācenšas ņemt vērā dzīvnieka īpašnieka/turētāja finansiālās un tehniskās iespējas nodrošināt dzīvnieka ārstēšanu.
5. Nozīmējot ārstēšanas kursu, veterinārārstam jāizanalizē iespējamie ieguvumi un riski gan attiecībā uz paša dzīvnieka veselību, gan jāņem vērā iespējama dzīvnieka īpašnieka/turētāja apdraudējums, potenciālie vides un ganāmpulka veselības, kā arī pārtikas nekaitīguma un kvalitātes riski.
6. Ārstēšanas plāns jāizskaidro dzīvnieka īpašniekam/kopējam, paskaidrojot arī par riskiem, kas var rasties, ja ārstēšanas plāns netiks izpildīts.
7. Ārstēšanas plānā vēlams norādīt informāciju par dzīvnieka īpašnieka/turētāja rīcību situācijā, ja dzīvnieka veselības stāvoklis noteiktā laika periodā neuzlabojas vai pasliktinās, kā arī tad, ja ārstēšanas plānu neparedzētu apstākļu dēļ nevar realizēt.
8. Ja dzīvnieks atrodas stacionāra aprūpē un tā klīniskais stāvoklis vai arī citu stacionārā esošu dzīvnieku klīniskais stāvoklis nepieļauj svešu personu vizīti, tās dzīvnieka īpašniekam/turētājam var tikt atteiktas, izskaidrojot iemeslus.
9. Veterinārmedicīniskās prakses iestāde izsniedz dzīvnieka īpašniekam/turētājam rakstveida izrakstu par dzīvniekam izdarītajām veterinārmedicīniskajām darbībām un to rezultātu šādos gadījumos:
 - 9.1. ja dzīvnieks bija stacionēts;
 - 9.2. ja to pieprasa dzīvnieka īpašnieks/turētājs. Šādā gadījumā var piemērot maksu par izraksta izsniegšanu, ja tas nav iekļauts apmeklējuma cenā.
10. Ja dzīvnieka īpašnieks/turētājs vērsies pēc palīdzības citā veterinārmedicīniskās prakses iestādē, tad ārstēšanas turpināšanai nepieciešamās ziņas par dzīvniekam izdarītajām veterinārmedicīniskajām darbībām un to rezultātu iestāde telefoniski sniedz pēc iespējas ātrāk.

